

Türkiye'nin Kürt sorunu politikası ve bölgedeki gelişmeler

Türkiye'nin Kürt politikası elbette ki "Kürt sorunu" olarak adlandırılan ama esasında "Kürtlerin hak, özgürlük talepleri ve mücadelesi" olarak adlandırılması gereken soruna nasıl yaklaşıldığı ile ilgilidir. Yani, sorunun tanımı ile ilgilidir. Bu konuda devlet ile toplum katında farklı tanımların ve dolayısıyla da farklı yorumların olduğu bir sır değildir.

İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları Vakfı, Diyarbakır Barosu içinde aktif sivil toplum ile insan hakları mücadelesi yürüttüğüm 1980'li yılların ortalarından itibaren, öncelikle bu sorunu Kürtlerin hak, özgürlük talepleri ve mücadelesi olarak değerlendirdim.

Böyle bir değerlendirme elbette direk olarak Türkiye'nin Kürt politikasının nasıl yorumlanacağını da belirliyor. Bu nedenle, bu konuda bazı kısa tespitleri yaparak, sorunu detaylandırmam gerekiyor.

1990'lı yılların başlarında hazırladığım raporlarda "Kürt sorunu"nun Cumhuriyet ile yaşıt olduğunu, esas olarak da en temel insani hak ile özgürlüklerinin yok sayılmasında, varlıklarının ve kimliklerinin inkâr edilmesinde, dillerinin yasaklanmasında, bunlara bağlı olarak da Cumhuriyet tarihi boyunca baskı, olağanüstü rejim ile sürekli denetim altına alınmak istenmeleri ile ifade edilebileceğini anlatmaya çalıştım. Doğal olarak, böyle bir tespit, aynı zamanda devletin izlediği Kürt politika(ları)sının yorumlanması hakkında da ipuçlarını içeriyor.

Dolayısıyla, ben devletin Kürt politikalarını, Cumhuriyet tarihi boyunca inkâr temelinde dayalı bir asimilasyon, baskı ve güvenlik kaygısı ile tespit edilmiş olarak değerlendiriyorum.

İnkâr ve asimilasyon veya kendi kendini kandırma

Denebilir ki, "Kürt sorunu ile ilgili siyasetin çabaları, neredeyse Cumhuriyet tarihi kadar eski." 1925 yılında Dâhiliye Vekili (İçişleri Bakanı) Cemil Uybadın ile Meclis Başkanı Mustafa Abdülhalik Renda'nın ki ile başlayan, sorunun adını koyma, içeriğini teşhis etme ve olası çözüm yolları önerme adımları, sivil toplumda ve devlet bünyesinde hazırlanan 100 kadar raporla günümüze kadar geldi.

Hep aynı ikilem yaşandı: Güvenlik eksenli politika mı, sivil eksenli siyaset mi?

Sadece güvenlik eksenli politikalar ve sonuçları da ortada. Son 30 yılda, 50 bini aşkın insanın yaşamına mal olan, 45 bin kadar şiddet olayının yaşandığı, İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün verilerine göre 2 milyon kadar kişinin yerinden edilerek "iç mülteci" konumuna düşürülmesi, korkunç bir insani

dramı ortaya çıkardı.

Bu durum, Türkiye'nin Kürt sorunu politikası/politikalarının 90 yıl boyunca kendi kendini kandırmaktan ve giderek sorunu daha da ağırlaştırıp, toplumda büyük yaralara, acılara, kayıplara, harcamalara yol açmaktan başka bir işe yaramadığını gösteriyor.

Sorunun son çeyrek yüzyıllık boyutu konusunda kafa yoran Türkiye'nin önemli kanaat önderleri, yazarları ve gazetecilerinin de bu konuda vardığı sonuç bu doğrultudadır. Gazetelerin köşe yazarlarından "yazılacak her şey yazıldı, yine başa mı dönüyoruz" vb. başlıklarla yapılan değerlendirmelerin giderek daha da sıklaşması ve yaygınlaşması, bu konuyu en iyi ortaya koyan değerlendirmelerdir.

"Türkiye Patinaj Yapıyor", "Türkiye'nin Bölünme Paranoyası", "Duygusal Kopuş Siyasi ve Toplumsal Kopuşa Doğru Gidiyor", "Köprüden Önce Son Çıkış", "Eski Konsept Yeniden", "Türkiye'nin 'İlk Sivil Savaşı'", "93 Konseptine Övgü" başlıkları, benim son yıllarda konuya ilişkin yazdığım makaleler veya konuya ilişkin sunumlarımdan bazılarının başlığını oluşturuyor. Bu başlıklar bile tek başına Türkiye'nin Kürt sorunu politikasının içeriğini ve istikametini gösteriyor.

Bu politikalar çeşitli iç ve dış koşullar, farklı hükümetler, darbeler, muhtıralar vb. gibi ulusal ile uluslararası siyasi konjonktüre bağlı olarak kimi farklılıklar gösterse bile hâlâ temelde değişmedi. Evet, "hâlâ" kelimesini bilinçli olarak kullanıyorum. Çünkü AKP, sık sık 10 yıllık kesintisiz, güçlü çoğunluğa sahip siyasi iktidarında TRT6 gibi bazı adımları inkâr ve asimilasyon politikasının sonlanmış olduğuna, delil olarak gösteriyor.

Ancak inkâr ile asimilasyon politikası temelden terk edilmiş olsaydı, Kürtlerin artık onlarca TV kanalına sahip olduğu bir dönemde, iktidarlarının 7. yılında yayına başlayan, görevi hükümet propagandası olan TRT6, onlara bir lütfmuş gibi sunulmaz ve öne sürülmezdi. Yani, inkâr ile asimilasyon politikası devam ediyor ve bunun sonucu olarak da güvenlik eksenli, inişli çıkışlı da olsa "baskı, sindirmeye dayalı çözüm" politikası hâlâ devam ediyor.

PKK, şiddet ve terör ortamı, bu sorunun nedeni değil, sadece sonuçlarından bir tanesidir

Kürt sorunu konusunda Türkiye'nin geleneksel güvenlik eksenli politikaları, 10 yıllık kesintisiz ve güçlü parlamenter çoğunluğa sahip AKP hükümetleri döneminde artık tam bir açmaza girdi. AKP hükümetleri, arkalarındaki bu güçlü parlamenter desteğe, AB tam üyelik süreci gibi demokratikleş-

Sezgin Tanrikulu

1963'te Diyarbakır Lice'de doğan Tanrikulu, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde Kamu Hukuku alanında yüksek lisans, Kültür Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde doktoraasını tamamladı. Tanrikulu, 2002 ile 2008 yılları arasında Diyarbakır Barosu Başkanlık görevini üstlendi. 1988 yılında İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesi'nin kuruluşuna öncülük eden Tanrikulu, Türkiye İnsan Hakları Vakfı kurucuları arasında yer aldı, İnsan Hakları alanında çok sayıda toplantı, gösteri, panel, ulusal ile uluslararası organizasyona katkı sağladı. 1997 yılında Robert Kennedy İnsan Hakları Ödülü'ne layık görülen Tanrikulu, halen CHP Genel Başkan Yardımcılığı ve İstanbul Milletvekili görevini yürütüyor.

me ve özgürlükler konusunda elverişli uluslararası koşullara, bunlara ek olarak da Ortadoğu'nun siyasi gelişmelerinin sunduğu olanaklara rağmen toplumsal uzlaşma, demokrasi, özgürlükler ekseninde barışçı bir çözüm zemini yaratma yerine, "göstermelik reformlar", "açılımlar" ile sahte umutlar yaratmayı, aslında güvenlik eksenli politikalara bel bağlamayı tercih etti.

Bu politikanın sonuçları ise giderek artık onarılamayacak tahribatlara yol açıyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan başta olmak üzere AKP yöneticileri, her fırsatta Kürt vatandaşların kendileri tarafından temsil edildiğini iddia etmesine rağmen iş Kürtlerin hak ve özgürlük taleplerine geldiğinde, PKK, şiddet, çatışma, terör ortamını gerekçe göstererek, bunları "PKK talepleri" olarak adlandırmaktan geri durmuyor. Yani sonuçta, Türkiye'nin bu en önemli sorununda atılması gereken adımları, çözüm imkânlarını, hedeflerini, bizzat kendileri PKK söylemine ve eylemine endeksliyor. Bunu yaparken de Kürt dilinin kullanımında sağlanan görece serbestlik gibi palyatif tedbirler, Kürtlere bir lütf olarak sunuluyor, "Daha ne yapalım?", "Daha ne istiyorsunuz?" gibi sözlerle esasında onları aşağılıyorlar.

Ancak, daha önce de belirttiğim gibi "Kürt sorunu" olarak adlandırılan bu sorun, esasında bir PKK sorunu değil, aksine PKK gerçeği bu sorunun son 30 yıllık iç ve dış politika, güvenlik alanlarındaki sonuçlarından sadece bir tanesidir. Yani, sorun PKK olmadan önce de vardı ve bu örgüt olmazsa da çözümü gereken en önemli sorun olarak Türkiye'nin karşısında, gündeminde yer alacak.

Öyleyse yapılması gereken de; Kürtlerin hak ile özgürlük taleplerine, temel insan haklarına uluslararası hukuk ile sözleşmelerin öngördüğü biçimde çözüm bulmak, bunları karşılayacak bir program, buna uygun mekanizmalar, takvim, sahici ve inandırıcı öğeleri ile topluma sunmalı, TBMM'nin gündemine taşınmalı.

PKK eylemleri ile söylemlerinin Kürtler arasında görece toplumsal meşruiyetini ve bunların en azından kanıksanmaya doğru yol almasının panzehiri de böyle bir yol haritasının Türkiye'de siyaset kurumu tarafından uzlaşma ile ortaya konulmasından geçiyor.

Çözüm yolu, daha fazla demokrasi, daha fazla özgürlük ve çözüm yeri de TBMM'dir

Son 25 yıl içinde bu konuda çok sayıda makalem, araştırmam, raporum vb. yayımlandı, bunların tümü kamuya açık platformlarda ve kamuoyuna sunulmuş olan görüşler.

Daha 1989 yılında Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan makalemde, Kürtçe isimlerin yasak olmasının, bu yasağın 1930'larda çıkarılan yasalara dayandırılmasının, hukuk ve insan hakları açısından kabul edilemezliğini ifade ettim.

Barışçı çözüm yolunun, daha fazla demokrasi ve daha fazla özgürlük olduğunu ifade ettim. Kürt sorununda çözümsüzlük sadece Kürtlerin mağduriyetini uzatmak ve derinleştirmek ile kalmıyor, aynı zamanda Türkiye'nin de demokratikleşmesinin keleşmesi vazifesini görüyor.

Söylenecek veya söylenmesi gereken yeni bir şey yok esasında. Kısacası ve daha önce defalar-

ca ifade ettiğim gibi, Kürtlerin de iradesi dışında "Kürt sorunu" olarak adlandırılan konu, esas olarak TC'nin Kürt kökenli vatandaşlarının hak ve özgürlük talepleridir.

Bu nedenle de ben bu konuyu "Kürt sorunu" olarak değil, TC'nin Kürt kimlikli vatandaşlarının temel insan haklarına, özgürlüklerine dayalı, Türkiye'nin de taraf olduğu uluslararası ve uluslar üstü sözleşmelerinde ifade edilmiş olan, AB üyelik şartlarının önemli bir ögesi olan, "Temel insan hak ve özgürlükleri ekseninde Kürtlerin hakları, özgürlük talepleri, arayışlar" olarak görüyor ve değerlendiriyorum.

Kürtler hem evrensel insan hakları ile hukuk normlarının gerektirdiği, hem de toplumsal gerçekliğimizin ortaya koyduğu temel insanî haklarını, özgürlüklerini talep ediyor ve öne sürüyor. Bu talepleri, sadece herhangi bir siyasi partiye endekslemek de doğru değildir.

Böyle bir tutum, esas olarak bu temel hak ile özgürlük taleplerini, Türkiye'nin demokrasi ve özgürlükler konusunu doğru anlayamamayı sonuçlandırıyor. Bu durumun yüzlerce örneği var.

Ben devletin Kürt politikalarını, Cumhuriyet tarihi boyunca inkâr temeline dayalı bir asimilasyon, baskı ve güvenlik kaygısı ile tespit edilmiş olarak değerlendiriyorum.

Türkiye'de 1951 yılından beri 28 siyasal partiden 26 tanesi, "Kürt sorunu" olarak adlandırılan Kürtlerin temel insan haklarını programlaştırdığı ve/veya programlaştırmak istediği için kapatıldı, yasaklandı.

TİP'nin 1971 darbesi sonrası kapatılma gerekçesi, bu durumun yakın siyasi tarihimizdeki en somut ve açık örneğidir. 1990'lı yıllarda kapatılan Refah Partisi dışındaki partilerin kapatılma gerekçeleri de farklı değil.

İfade ve düşünce özgürlüğü ile birlikte siyasi örgütlenme dahil olmak üzere, örgütlenme özgürlüklerinin AB standartlarına çekilmesi, sadece Kürtlerin hak ile özgürlük taleplerinin "barış, demokrasi, özgürlük, eşitlik, yurttaşlık hukuku, Türkiye'nin bütünlüğü, kardeşlik ve birlikte yaşama" iradesinin egemen olduğu biçimde karşılanmasını sağlamayacak, aynı zamanda Türkiye'nin temel demokrasi, özgürlük, sosyal adalet perspektifine de yön verecek.

Güncel Hukuk dergisinde 2010 yılında yayımlanan bir makalemde de işaret ettiğim gibi, "bunun için esas olarak hükümetin atması gereken adımlar vardır" ve hükümetin atacağı adımlar, bir başka makalemde de işaret ettiğim gibi, "Kürt sorununda şiddet kullanımına toplumsal meşruiyet veren siyasi, hukuki ve sosyal şartları, dolayısıyla toplum desteğini ortadan kaldırır. Bu çerçevede, her zaman belirttiğim gibi, Kürtlerin hak ve özgürlükleri adına şiddet kullanmanın doğru ve gerekli bir yol olmadığına olan inancımı da belirterek, bu noktadan hareketle esas olarak silahlı örgütün de bizzat kendi iradesi ve kendi kararı ile kendi hukukuna göre

silahlı şiddet kullanmaktan vazgeçmesi gereklidir ve bu mümkün ve doğru olanıdır.”

Böyle bir ortamın yaratılması ile elbette ki Kürt meselesinin güncel ve yakıcı olan silahlı çatışma boyutu dışında, en fazla tartışılacak, çözüm zemininde zorlanılacak anayasal düzenleme gerektiren dört temel konu var.

Öyleyse yapılması gereken de; Kürtlerin hak ile özgürlük taleplerine, temel insan haklarına uluslararası hukuk ile sözleşmelerin öngördüğü biçimde çözüm bulmak, bunları karşılayacak bir program, buna uygun mekanizmalar, takvim sahibi ve inandırıcı öğeleri ile topluma sunmalı, TBMM'nin gündemine taşınmalı.

Bana göre, bu dört temel konu şunlardır:

1. Vatandaşlığın yeniden tanımı,
2. Anayasa'nın ve özellikle de Siyasi Partiler Yasası'nın Kürtlerin kendi kimlikleri ile kendi talepleri doğrultusunda şiddet içermediği, şiddet kullanılmadığı ve şiddet teşvik edilmediği sürece tüm siyasi hedefleri doğrultusunda özgürce örgütlenilme şartlarının yaratılması,
3. Anadilin öğrenimi-anadilde eğitim,
4. Türkiye'de yerel yönetimlerin güçlendirilmesi veya yerinden yönetim modellerinin yeniden inşa edilmesi biçiminde ifade edilebilecek olan idari yapının yeniden düzenlenmesidir.

Bu politikanın Türkiye'nin dış siyasetine yansıtılması

Türkiye'nin geleneksel güvenlik eksenli Kürt politikası, kendisini savunmak için yine Cumhuriyet tarihi boyunca, bu sorunu hep “dış güçlerin kışkırtması”, “dış güçlerin parmağı” vb gerekçeler ile bir dış düşman, dış politika malzemesi ve aracı durumuna da getirildi. Yani, Türkiye bizzat kendi eli ile Kürt sorunu konusundaki politikasını bir dış politika malzemesi ve sorunu durumuna getirdi. Bugün bile bu politikanın ağırlığı, PKK ile ilgili değerlendirme ve tespitler ekseninde devam ediyor.

Uluslararası ve devletlerarası ilişkilerde kimi devletler veya uluslararası güçlerin kendi çıkarları için başkalarındaki iç sorunlar ile ilgilendiği veya bu sorunları kendi çıkarları istikametinde yönlendirmeye çalıştığı bir muamma değildir. Bu durum Türkiye için de ve Kürt sorunu bağlamında geçerlidir. Buna benzer politikaları Türkiye de kimi uluslararası ilişkilerde ve dış politikasında uyguladı ve uyguluyor. Suriye'deki gelişmeler bunun en son örneğidir.

Ancak burada vurgulanması gereken temel nokta, Türkiye'nin ısrarla “Kürt sorununu dış güçlerin kışkırtması ve müdahalesi” olarak değerlendirmesi ve Kürtlerin hak ile özgürlük taleplerine kulaklarını tıkamasıdır.

Türkiye bu konudaki yanlış değerlendirmesi ile kimi zaman bazı devletlere tavizler vermek zorunda kaldı, kimi zaman ise (1980 ve 1990'lı yıllarda olduğu üzere) Suriye örneğinde olduğu gibi ciddi

gerginlikler yaşamış ve savaş hali durumuna bile geldi. Yunanistan, Ermenistan, İran ve kimi Avrupa ülkeleri ile ilişkilerde de böyle bir resmin değişik karelerini görmek mümkün. Bu konuda en gülünç olacak örneklerden birisi de 1984 yılında İsveç'te Kürtçe eğitim veren ilk anaokulunun açılmasına tepki olarak, Türkiye'nin bu ülkeye protesto notası vermesini ve buna karşılık da İsveç'in Türkiye'yi çok sert biçimde eleştirmesini gösterebiliriz.

Sadece bu tekil ilişkilerde değil, Bağdat Paketi ile CENTO gibi uluslararası kuruluşlara, ittifaklara katılımda da Türkiye'nin Kürt sorunu ile ilgili “inkâr ve kendini kandırma” olarak adlandırdığım politikaları büyük rol oynadı.

Yakın tarihte ise AB ile ilişkiler en fazla Kürt sorunu ve Kıbrıs anlaşmazlığı ekseninde sıkıntıya girdi. Türkiye bu konuda o kadar gerçekçi olmayan politikalar sürdürdü ki, kendisini, bütün dünyayı sanki “AB'nin Kürtleri kurtarmak ve Türkiye'yi bölmek için kurulmuş olduğuna inandırmak” gibi beyhude bir çabanın ve dış politika vizyonunun (aslında vizyonsuzluğunun) içine girdi.

Bu konuda örnekler daha da çoğaltılabilir ve detaylandırılabilir. Yakın komşularımız olan İran, Irak, Suriye ile olan ilişkilerde ise adı geçen devletlerdeki Kürt nüfusu ve mücadeleleri nedeni ile Kürt sorunu her zaman bu ilişkilerin merkezinde yer aldı.

Özetle belirtmek gerekirse, daha önce de belirttiğim gibi Kürt sorunu politikaları Türkiye'yi sadece iç politikada değil, aynı zamanda dış politika ve uluslararası ilişkilerde de büyük sorunlarla karşı karşıya getirdi.

Dolayısıyla, Türkiye'nin dış politika vizyonunda istikrarlı, inandırıcı, ülkemizi geliştirici politikaları serbestçe ve kararlıca yürütebilmesi için de Kürt sorununa barışçı bir çözüm yolu elzemdir. Kürt sorununda çözümsüzlük, Türkiye'yi uluslararası ilişkilerde de sıkıştırmaya devam edecek gibi gözüküyor.

Suriye'de veya bölgede gündemde olan gelişmeler, Türkiye'nin mevcut Kürt politikası için işlevsel değil, aksine bunları işlevsizleştiren gelişmeler olarak karşımıza çıkıyor. Bu durumun altında da yine Türkiye'nin kendi Kürtlerine karşı izlediği çözümsüzlük politikası yatıyor.

Bu da zaten tecrübe ile sabittir. 1990'lı yıllardan itibaren Irak'ta Kürtler ile ilgili izlenen politika nasıl işlevsiz duruma geldiyse, bugünkü gelişmeler de Türkiye'nin mevcut politikasının işlevsiz kalmasına ve iflas etmesine yol açacak. Türkiye'nin böyle bir durumdan kaçınma imkânı var ve bu mevcut hükümetin elinde.

Suriye'de kriz giderek derinleşiyor ve iç savaş riski giderek artıyor. Türkiye, coğrafi konumu ve diğer siyasi, sosyal, kültürel, tarihi nedenlerle bu krizin etkilerini en yakından yaşayan ülkelerin başında geliyor.

Suriye'deki krizden çıkış ve Ortadoğu'nun yeniden şekillenmesi sürecinde Suriye Kürtleri giderek daha fazla gündeme geliyor. Son günlerdeki gelişmeler ise Suriye Kürtleri'nin Suriye muhalefesindeki yerini, gücünü ve muhtemel rollerini daha da netleştiriyor. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

1. AKP hükümetlerinin neredeyse ortak Bakanlar Kurulu toplama düzeyine getirdiği Suriye ile ilişkileri, Erdoğan ile Esed arasındaki “kardeş” söyle-

mi, çok kısa bir süre içinde karşılıklı savaş içinde bulunma durumuna ve diktatörlük söylemlerine dönüştü. Önemli bölümleri uluslararası inisiyatifler ile de çelişen AKP hükümetinin Suriye politikası, bu ülkede kapıya dayanan muhtemel bir iç savaş boyutuna hızla yaklaştı ve bunun Türkiye'yi de kendi etki alanına alma riskinin gerçekleşmesi durumu ile karşı karşıyayız.

2. Suriye bazı özellikleri ile uluslararası camia açısından "Arap Baharı"nın yaşandığı diğer ülkelerden farklılıklar taşıyor. Bu nedenle de Libya ve Mısır örneklerinde yaşanan göreceli hızlı bir uzlaşma Suriye konusunda henüz yakalanamadı.

3. Türkiye ise AKP hükümetinin dar, öngörüsüz, milliyetçi ve kısmen de mezhepsel eksenleri olan politikası ile Suriye konusunda bocalıyor. Bu bocalamada AKP'nin Suriye Kürtleri hakkındaki yanlış, gerçeklerden uzak değerlendirmesi ve bakışı temel bir rol oynuyor.

4. Suriye Kürtleri, Suriye muhalefeti içinde en örgütlü kesimi temsil ediyor. Geçen yıl kurulan Suriye Kürtleri Ulusal Meclisi (Encumena Nîştîmanî ya Kurden Suriye-ENKS) içinde tarihi 1950'lerin başına dayanan Suriye Kürt Demokrat Partisi, 1969 yılında kurulmuş olan Suriye Kürtleri Sol Partisi gibi toplam sekiz siyasi parti bulunuyor.

5. Son yıllarda PKK desteği ile kurulan Kürt Birliği Partisi (PYD) ile bu sayı dokuza ulaştı. ENKS ile PYD arasındaki ilişkiler, Mesut Barzani'nin girişimi ile yumuşatıldı ve imzalanan ortak deklarasyon ile iki parti bir ay öncesinden beri bütünlüklü bir siyasi muhalefet rolü yürütüyor.

6. Suriye Kürtleri'nin siyasal talepleri, geleneksel olarak kültürel haklar ve otonomi perspektifine dayanan bir strateji oldu. ENKS kuruluşunda ise Suriye'deki gelişmeler ışığında "kültürel, siyasi, insani haklar ile kendi kendini yönetme ilkesi" ortak siyasi strateji olarak benimsendi.

7. Uzun yıllar İsveç'te yaşamış bir Kürt mülteci olan Abdul Basit Seyda, Suriye Ulusal Konseyi'nin başkanlığına seçildi. Suriye'deki Kürt örgütleri, Irak Bölgesel Kürt Yönetimi Başkanı Mesut Barzani'nin girişimleri ile kendi aralarında birlik protokolü imzaladı ve bu arada ilk başlarda Esed rejimine destek görünümü veren PKK'ye yakınlığı ile bilinen PYD de ENKS içinde yer aldı.

8. Suriye Kürtleri'nin ortak siyasi platformu ile iradesi, başta Avrupa olmak üzere uluslararası alanda da yaygın, etkili ilişkiler geliştirmiş, bu ülkedeki Kürtlerden önemli bir bölümü (yaklaşık 30 bin) vatandaşlık hakkı da dahil olmak üzere, kültürel, siyasi hak, özgürlük talepleri, önemli bir siyasi ve manevi desteğe sahip.

9. Son günlerde Kürt partilerine bağlı milis güçlerin, bazı Kürt şehir ve kasabalarını kontrol altına aldığı görülüyor. Bu durum, Türkiye'de bazı basın ile siyasi aktörler tarafından bölünme ve savaş korkusu yayma aracı olarak kullanılıyor, milliyetçi duygular

körükleniyor.

10. Tüm bu gelişmeler, AKP'nin Suriye muhalefetine ilişkin ve onun gerçek gücüne ilişkin olarak milliyetçi kaygılar ile yanlış hesaplar yaptığını ortaya koydu. Aynı zamanda Suriye'deki Kürtler'in esasında en örgütlü muhalif güç olduğunu da ispatlayarak AKP'nin politikasını iflas noktasına getirdi.

11. AKP, Suriye konusundaki politikalarında coğrafi konumu nedeni ile doğal olarak daha aktif olma durumunu yanlış değerlendirdi. Gerek bu ülkedeki muhalif güçlerin desteklenmesi, gerekse bu güçlerin bileşimi ve mevcut Esed rejimine karşı almış olduğu tutum ile tam bir açmaza girdi. Suriye muhalefetine verdiği desteği ve muhalif güçlerin bileşimi sırasında bu ülkedeki Kürt örgütlerine karşı tutumu, onları izole etme girişimleri iflas etti.

Tüm bu gelişmeler, AKP'nin Suriye muhalefetine ilişkin ve onun gerçek gücüne ilişkin olarak milliyetçi kaygılar ile yanlış hesaplar yaptığını ortaya koydu. Aynı zamanda Suriye'deki Kürtler'in esasında en örgütlü muhalif güç olduğunu da ispatlayarak AKP'nin politikasını iflas noktasına getirdi.

12. AKP'nin Suriye politikası, aynı zamanda bölgesel denklemler çerçevesinde de Türkiye açısından sıkıntılar yarattı. Türkiye'nin Sünni İslam eksenli bu ülkedeki muhalefete verdiği destek, İran ve Irak ile ilişkileri giderek gerginleştiriyor.

13. Oysa Suriye politikası saptanırken, Suriye Kürtleri ile direk ilişkilerin geliştirilmesi barış ve kardeşlik sürecine, demokrasi, özgürlük, adalet, istikrar, güvenlik hedefine önemli katkılar sunabilecek bir potansiyeli barındırıyordu.

Tüm bu gelişmeler ile son haftalarda giderek artan şiddet, terör eylemleri de dikkate alındığında, Türkiye'nin karşı karşıya olduğu bu devasa iç ve dış politika çıkmazını aşabilmesinin yegâne yolu, Kürt sorununa çözüm için bir yol haritası oluşturacak, partimiz tarafından Meclis'e sunulan "Akil Adamlar Komitesi ve Uzlaşma Komisyonu"nun kurulması, tüm bu iç, dış politik sorunların temel çözüm yeri ve adresi olarak TBMM'nin acilen toplanmasıdır.

Bu durum elzemdir ve Başbakan'ın polemik yaratıp, siyaseti felç ederek kısa vadeli siyasi kazanç elde etmek için söylediği gibi "taviz vermek" değildir. Politikanın içinde yer alanlar olarak, görevimizi yerine getirmek, boynumuzun borcu. TBMM'nin her gün can kaybının yaşandığı bu zamanlarda, çözüm için çalışması, çözümün meşru adresi olduğunun ortaya konması açısından da şart.